

[Dohrmann]

var rimeligt, at samtlige partier uanset størrelse var sikret en plads i det vigtige markedsudvalg. Det er jo således, at der træffes virkelig mange beslutninger i markedsudvalget, og derfor synes jeg, det ville være yderst rimeligt, om samtlige partier kunne komme til orde i udvalget ved, at man sikrede dem en fast plads.

Svend Jakobsen (S):

Jeg skal ganske kort takke for den positive modtagelse, der har været af forslaget. Den kommer jo ikke særlig bag på forslagsstillerne, eftersom der har været en meget bred tilslutning til den beretning, som ligger bag det foreliggende forslag.

Jeg skal kun sige til fru Lilli Gyldenkilde, som adviserede om et ændringsforslag, at jeg har selvfølgelig ikke noget imod, at vi får et sådant til drøftelse i grupperne, men jeg tror, det er hensigtsmæssigt, at det er markedsudvalget og ikke Folketingets formand, der tager stilling til, hvilke andre udvalg der er behov for at høre i forbindelse med de konkrete forslag, der er til behandling. Men vi må se på det ændringsforslag, som jeg forstår vil blive stillet.

Til hr. Dohrmann skal jeg kun sige, at det synspunkt, han rejser, knytter sig jo, om jeg så må sige, ikke til det konkret foreliggende forslag, og jeg forstod det også sådan, at det ikke var en forudsætning for at støtte dette forslag. Det er en tanke, som Fremskridtspartiet og hr. Dohrmann har mulighed for at rejse andetsteds og ved en anden lejlighed. Jeg gør opmærksom på, at efter de regler, der i dag er gældende om valg til Folketingets udvalg, vil der ikke umiddelbart være mulighed for at imødekomme synspunktet, men det, vi gennemfører her, er jo en ændring af forretningsordenen for Folketinget, og sådan kan det jo også blive i fremtiden. Det skal jeg imidlertid ikke tage stilling til ved denne lejlighed.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Fjerde næstformand (Ole Vig Jensen):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til udvalget for forretningsordenen. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 15:

Forslag til folketingsbeslutning om støtte til løsning af Eritreakonflikten.

Af Albrechtsen (VS) m.fl.
(Fremsat 16/10 86).

Sammen med denne sag foretoges den næste på dagsordenen opførte sag, nemlig:

4) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 16:

Forslag til folketingsbeslutning om løsning af Vestsaharakonflikten.

Af Albrechtsen (VS) m.fl.
(Fremsat 16/10 86).

Forslagene sattes til forhandling.

Forhandling

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Der er her tale om genfremsættelser. Vi havde en debat i foråret 1986, og allerede dengang gjorde jeg opmærksom på, at der ikke er meget, der tyder på, at Danmark skulle have særlige forudsætninger for at kunne påvirke Eritreakonflikten.

Jeg påpegede også visse skævheder i de tanker, man har gjort sig om Vestsaharakonflikten, så jeg føler egentlig ikke trang til at gentage alle de ting, jeg sagde dengang, men må afvise begge forslag.

Qvist Jørgensen (S):

Jeg skal indskrænke mig til at omtale beslutningsforslag nr. B 15 vedrørende Eritrea. Det forholder sig sådan, at Socialdemokratiets ordfører vedrørende dette genbrugsforslag om støtte til løsning af Eritreakonflikten, hr. Erik B. Smith, ikke kan være til stede, så jeg skal på hans vegne give udtryk for, at vi lige som sidste gang føler os noget betænkelige ved, at VS åbenbart er af den opfattelse, at

[Qvist Jørgensen]

storpolitik drives ved at sætte nåleprik ind i det ene sted efter det andet rundt om i verden. Hvad værre er: når disse nåleprik ikke lykkes i ét år, så prøver man stort set uændret i det efterfølgende år, og således kan VS naturligvis fortsat fremkomme med en lang række beslutningsforslag.

Vi er i Socialdemokratiet rystet over, hvad der foregår i det, man i daglig tale kalder Afrika Horn. Vi beklager meget de flygtningestrømme, der driver frem og tilbage mellem Tchad, Sudan, Etiopien, Den Somaliske Republik osv.

Danmark har gennem den humanitære flygtningebistand, bl.a. gennem ASF og Dansk Folkehjælp, søgt at medvirke til at afhjælpe nogle af de store tragedier, der følger i sporet af den alvorlige politiske konflikt. Der har jo været en egentlig krigstilstand i over 25 år. I 1985 udgjorde ASFs bistand værdier for 10 mill. kr.

Vi har imidlertid ikke den opfattelse, at vi løser problemerne ved at fremkomme med selvstændige indstillinger om, hvorledes selve Eritreakonflikten løses, men en inddragelse af de øvrige nordiske lande bør ikke udelukes.

På den baggrund vil vi i Socialdemokratiet gå ind i det kommende udvalgsarbejde i udenrigsudvalget vedrørende beslutningsforslag nr. B 15.

Hans Hækkerup (S):

Jeg skal kort redegøre for Socialdemokratiets holdning til forslaget om en løsning af Vestsaharakonflikten.

Det er vores opfattelse, at Vestsaharas befolkning ikke har haft mulighed for at udøve sin selvbestemmelsesret ifølge FNs regler på grund af nu Marokkos og i begyndelsen Mauretaniens besættelse af området.

Vi mener, der bør afholdes en folkeafstemning under overvågning af FN og Den Afrikanske Enhedsorganisation OAU efter direkte forhandlinger mellem Marokko og Polisario og efter tilbagetrækning af alle militære styrker fra området.

Selv om vi er enige i målsætningen bag VS' forslag: at tilsigte en politisk løsning på konflikten, finder vi ikke, at den fremgangsmåde, VS har foreslået, at man skulle starte en dialog med en anerkendelse af Den De-

mokratiske Arabiske Republik Sahara, altså Polisarios eksilregering, er den rigtige.

Bo Kristensen (KF):

De to beslutningsforslag, vi her har til behandling, er genfremsættelser, og derfor kan jeg ligesom udenrigsministeren sige, at vi i den forløbne tid har fulgt udviklingen, ligesom vi gjorde det op til behandlingen af det sidste beslutningsforslag. Det er naturligvis beklageligt, når man ser på udviklingen i Afrika, at situationen er sådan i de to lande, men da den begge steder bliver betragtet som et indre anliggende, forholder sagen sig noget anderledes set med danske øjne.

Derfor kan Det Konservative Folkeparti tilslutte sig udenrigsministerens bemærkninger, og vi vil naturligvis også henvise til vore tidligere udtalelser om Eritrea og Vestsahara.

(Kort bemærkning).

Albrechtsen (VS):

Jeg vil bare bede hr. Bo Kristensen oplyse, hvornår forslaget vedrørende Vestsahara tidligere har været behandlet. Jeg erindrer ikke, at det tidligere har været behandlet, men det kan jo være mig, der har en dårlig hukommelse.

(Kort bemærkning).

Bo Kristensen (KF):

Hr. Albrechtsen spørger, om det ikke er første gang, spørgsmålet om Vestsahara er rejst. Jo, i forbindelse med et beslutningsforslag, men det har været behandlet tidligere her i Folketinget og i øvrigt også i FN. Generalsekretæren har gjort forsøg på at få en forhandling i gang med henblik på gennemførelse af en folkeafstemning, og disse initiativer, som tages vedrørende Vestsahara, hilser vi med tilfredshed. Vi håber, at FN får mulighed for at stoppe konflikten ad den vej. Det sker ikke via beslutningsforslag med anerkendelse af interne organisationer som udgangspunkt for, hvad der skal ske i Vestsahara.

(Kort bemærkning).

Albrechtsen (VS):

Jeg skal senere vende tilbage til det indholdsmæssige og blot konstatere, at vi altså er enige om, at det forslag, som foreligger til

[Albrechtsen]

behandling vedrørende Vestsahara, ikke er nogen genfremsættelse. Dermed kan man så også konstatere, at udenrigsministerens påskud for ikke at ville gå ind i denne debat heller ikke var specielt velovervejet.

Bjørn Elmquist (V):

B 15 er en genfremsættelse, B 16 er det ikke, det kan der da vist ikke være nogen tvivl om. Det synes jeg heller ikke at der har været anledning til tvivl om efter de indlæg, der har været indtil nu.

Alligevel vil jeg være lige kort for begge forslags vedkommende og naturligvis tilslutte mig det, udenrigsministeren sagde. Men jeg synes også, at det, hr. Qvist Jørgensen sagde her fra talerstolen, var så godt, at jeg vil gøre det til min holdning til dette.

Det kan ikke være meningen, at vi skal bruge tiden her i Folketinget, hvor vi har tusind ting at se til, til at gennemgå forslag som dem, der foreligger her. Det er nålestikspolitik, og vi tror ikke, at vi ved behandlingen af nogle folketingsbeslutningsforslag kommer nogen vegne med dette.

Hermed være ikke sagt, at det ikke er seriøse og alvorlige problemer, som har vidtrækkende betydning for os alle sammen, og som vi må have en holdning til, men jeg må opfatte det som deklatoriske formål, VS har med at fremsætte forslag som disse.

Riishøj (SF):

Jeg vil nu protestere mod hr. Bjørn Elmquists sidste udtalelser. Vi har jo diskuteret Afghanistan med alle partiernes tilslutning i Folketinget, og vi har diskuteret Nicaragua. Vi har her at gøre med to alvorlige konflikter, som imidlertid ingen af de to supermagter er interesseret i at behandle alvorligt, og spørgsmålet er, om vi her i Danmark skal glemme eller bagatellisere alvorlige konflikter, som beklageligvis ingen af supermagterne og slet ikke den vestlige alliance vil drøfte.

De bemærkninger, som hr. Bjørn Elmquist gjorde, synes jeg vidner mere om, hvordan Alvoren defineres, end om konflikternes faktiske karakter, for det, vi har at gøre med, er to dybt alvorlige konflikter.

Hvis vi tager Eritreaproblemet, ved alle, at nok er det tilsyneladende en glemt konflikt, men det er en konflikt, der meget vel kan udvikle sig til at blive et nyt Libanon. Vi ved

jo alle, at Sovjetunionen er engageret på den ene side i konflikten. Man har skiftet fra at støtte Somalia til senere at støtte Etiopien og er faktisk reelt direkte involveret i denne krig.

Vi ved også, at krigen har et omfang, der gør, at den kan eskalere, og vi ved, at begge supermagterne har så store interesser på spil omkring Afrikas Horn, at krigen meget vel kan blive fredstruende.

Det, der gør konflikten lukket i forhold til andre konflikter, Afghanistan f.eks. og også Nicaragua og andre, er, at de afrikanske lande og dermed også De Forenede Nationer har været meget tilbageholdende med at tage initiativer i denne forbindelse, idet de afrikanske lande i denne sag modsat Vestsaharasagen er tilbageholdende med at engagere sig i selve spørgsmålet om grænsedragningen. Vi ved, at Moçambiques tidligere præsident, Machel, faktisk var den af de afrikanske ledere, som følte et ansvar for at få blødt op i denne konflikt, men ellers har OAU og dermed også De Forenede Nationer været meget tilbageholdende.

Jeg håber meget, at vi i udvalget kan få en drøftelse af, hvordan Danmark kan forholde sig til de to konflikter. Vi har i hvert fald fået oplyst, at den norske regering, modsat den danske, er en hel del optaget af Eritreakonflikten, og at den forsøger på en eller anden måde at sondere terrænet for at få en mægling i stand, der kunne munde ud i en dialog mellem parterne og eventuelt i en konfederation mellem Eritrea og centralregionen.

Vi lægger i hvert fald fra SFs side stor vægt på, at Danmark udnytter de initiativer, der måtte kunne tages internationalt for at få en form for voldgift og mægling ind i en konflikt, der meget vel kan blive fredstruende, men hvor begge supermagterne og beklageligvis også De Forenede Nationer i høj grad har været handlingslammet.

Med hensyn til Vestsaharakonflikten forstår jeg ikke helt den socialdemokratiske holdning. Jeg ved, at Socialdemokratiet i Socialistisk Internationale har et samarbejde med Polisario. Her er der ikke tale om, at de afrikanske lande er tilbageholdende og heller ikke FN. Polisario er anerkendt af OAU, af over 60 lande i den tredje verden, og det er hårrejsende, dersom Danmark ikke – i hvert fald på dette punkt – med god samvittighed,

[Riishøj]

uanset de øvrige relationer til den afrikanske verden, som altså ikke er noget problem her, kan tage et initiativ og direkte anerkende Polisario. Hvad er der i vejen for, at Danmark gennem direkte kontakt reelt kunne anerkende Polisario? Det synes jeg den socialdemokratiske ordfører skulle forklare nærmere.

I samme åndedrag vil jeg spørge både den socialdemokratiske ordfører og udenrigsministeren om Danmarks stemmeafgivning i De Forenede Nationer. Hvordan stemmer vi i forbindelse med de årligt tilbagevendende resolutioner om dette spørgsmål? Så vidt mig bekendt undlader man at stemme i forbindelse med Algeriets resolutioner. Jeg ved, at den svenske regering støtter Algeriets forslag i De Forenede Nationer på dette punkt. Er det stadig sådan, at den danske stemmeafgivning skal afspejle en NATO-holdning, eller skal den afspejle den holdning, som det store flertal af FNs medlemslande faktisk støtter?

(Kort bemærkning).

Hans Hækkerup (S):

Jeg tror, hr. Riishøj må have misforstået, hvad jeg sagde heroppe fra talerstolen. Jeg sagde, at hvis man virkelig ønsker en fredelig, en politisk løsning, hvis man ønsker en dialog, så skal man ikke starte med at anerkende eksilbevægelsens regering. Så må man forsøge at bede begge parter om at sætte sig ned og løse problemerne ved direkte forhandlinger.

Stinus (RV):

Det Radikale Venstre har tidligere givet udtryk for sympati for de tanker, der er indeholdt i VS' forslag om Eritrea. Den sympati vil jeg gerne bekræfte i dag. Når det drejer sig om det eritreanske folk, tilsidesættes den højt besungne folkenes selvbestemmelsesret groft, og det sker desværre med stiltiende accept fra et flertal af FNs medlemslande inklusive Danmark.

Der er i virkeligheden noget kolossalt hyklerisk ved verdens omsorg for f.eks. Namibias manglende selvbestemmelsesret i relation til den totale ligegladhed, hvormed et flertal af verdens nationer ser på det, der foregår i Eritrea.

Det Radikale Venstre vil gerne i udvalget være med til at foretage en vurdering af, om

Danmark har reelle muligheder for at være med til at fremme en retfærdig løsning på Eritreakonflikten, men vi må realistisk erkende, at mulighederne er små, når selv afrikanernes egen organisation, OAU, betragter konflikten som et rent internt etiopisk anliggende.

Danmarks muligheder for at øve en indsats vil under alle omstændigheder ligge i et snævert samarbejde med andre lande. Det vil derfor under udvalgsarbejdet være særdeles vigtigt at fremskaffe oplysninger om andre landes holdning til konflikten og prøve at få et billede af, hvilke muligheder der findes for at få andre lande med i et eventuelt initiativ.

Når det drejer sig om konflikten i Vestsahara, er OAU's holdning den modsatte af, hvad den er i Eritreakonflikten, idet Vestsaharas ønske om selvstændighed anerkendes af OAU, og i modsætning til, hvad der er tilfældet med Etiopien, går Marokko ind for en folkeafstemning i området.

Det kan i øvrigt undre, at VS går så stærkt ind for en folkeafstemning, når det drejer sig om Eritrea, men helt undlader at tage den mulighed for en løsning op, når det drejer sig om Vestsahara. Også når det drejer sig om Vestsahara, må folkenes selvbestemmelsesret bedst kunne udtrykkes gennem en folkeafstemning.

I øvrigt gælder de bemærkninger, jeg har fremsat om Danmarks muligheder for at bidrage til en løsning af Eritreakonflikten, også, når det drejer sig om Vestsahara.

Damgaard Nielsen (FP):

Fremskridtspartiet har sine tvivl, når det gælder Danmarks indflydelse på de indre stridigheder i lande i Afrika, og som det også er sagt her fra talerstolen: når de organisationer, der findes i Afrika, ikke engang selv kan klare problemerne, hvordan i alverden skulle Danmark så kunne? Det er jo helt andre kulturer og ideer, der ligger bag, end dem, vi normalt repræsenterer.

Det er da ulykkeligt, hver eneste gang mennesker bliver undertrykt, ved at stormagterne absolut skal infiltrere i andre landes interessesfære, men det er jo ikke alene i Vestsahara og i Eritrea, det sker. Det sker jo over hele verden dagligt, og det er mit indtryk, at hvis Danmark skal gøre sig gældende, må det i første omgang ske ved en huma-

[Damgaard Nielsen]

nitær indsats. En sådan ved jeg også foregår i hvert fald i Etiopien, og det skal da være min anbefaling, at vi, i den udstrækning det nu er påkrævet og ønsket og også muligt, træder til med humanitær hjælp. Derved skaffer vi os måske også et lille gran indsigt i, hvad det er, der foregår.

Det er mit indtryk, i hvert fald når det drejer sig om Vestsahara, at det måske mere er råstoffer, der har interesse dernede, end det er selve landet.

Albrechtsen (VS):

Forslaget vedrørende Eritrea er, som nogle ordførere korrekt har påpeget, en genfremsettelse. Når vi har genfremsat det, er det, fordi det fra partier, der repræsenterer et flertal, fik en forholdsvis positiv modtagelse i sidste samling, nemlig fra Socialdemokratiet, Det Radikale Venstre og SF. Der var nogle ting, man ønskede at diskutere, men man var enig om, at der skulle ske noget på området. Derfor har vi genfremsat det, også fordi der ikke er sket noget, og fordi vi derfor mener, at sagen igen bør rejses og behandles videre i udvalget. Jeg forstod på det samme flertal, at det er man fortsat enig i.

Så er der det problem, om vi kan nå til enighed om de enkelte punkter eller eventuelt nogle andre punkter, hvis man mener, at Danmarks indsats hellere skal foregå på en anden måde.

Det er jo således, at Etiopien er fast besluttet på, at der skal opnås en militær løsning gennem en udradering af frihedsbevægelsen i Eritrea, og jeg har fået oplysninger om, at de forbereder eller måske endda allerede er i gang med endnu en stor offensiv, som ikke vil føre til det resultat, at Eritrea nedkæmpes, men til, at der bliver yderligere nød og flygtningeproblemer. Dette er baggrunden for, at vi mener, det er nødvendigt med en forstærket dansk indsats, og det glæder mig, at uenighed om den vurdering er der ikke hos et flertal i Folketinget.

Der er en voksende sovjetisk våbenbistand til det etiopiske militærstyrke. Der befinder sig i øjeblikket måske 3.500–5.000 sovjetiske militærrådgivere i Etiopien, og jeg har også ladet mig fortælle, at man begynder at udstyre styrkerne med nogle af de samme våben, som Sovjetunionen bruger i Afghanistan, bl.a. nogle helikopterfæstninger og sådan

noget. På den måde skærpes konflikten, og jeg må forstå udenrigsministerens betragtninger sådan, at det er et problem, som man helst ikke vil have rodet den danske stat ind i, for det er ikke rart at stille sig op og sige noget til nogle stormagter. Sådan må man forstå udenrigsministerens betragtninger.

Sådan vil vi altså ikke acceptere at det skal være, og vi mener faktisk, at Danmark er et af de få lande, der sammen med f.eks. Norge og de andre nordiske lande kunne gøre en indsats for, at dette blev anerkendt som et internationalt problem. Hvis der er nogle, der har andre og bedre løsninger end de punkter, som VS nu for anden gang fremlægger her, lytter vi i VS overordentlig gerne til dem.

Så er der det andet forslag, vedrørende Vestsaharakonflikten. Her må man så sandelig konstatere, at der er ordførere på striben, der har et stærkt behov for at få fejlet denne sag ned under gulvtæppet. Jeg vil gerne sige tak til Det Radikale Venstre og SF for principiel støtte til, at der skal gøres noget, og jeg kan sige til hr. Stinus, at når vi ikke direkte i forslaget har foreslået en folkeafstemning, er det, fordi der set fra vores synspunkt ikke kan være nogen tvivl om Vestsaharas nationale status. En folkeafstemning blandt saharaner vil naturligvis give det resultat, at de ønsker deres egen stat. Men vi har ikke noget imod, at det indgår som et element i en løsning, at der eventuelt skal afholdes en folkeafstemning, og vi vil gerne ved en anden affattelse af forslaget være med til at indføje dette element.

Men så må jeg i samme åndedrag sige, at det skal ikke være på de betingelser, som udenrigsministeren har arbejdet for i FN, som alene er, som hr. Riishøj korrekt var inde på, NATO-betingelser eller rettere USA-betingelser. Udenrigsministeren har åbenbart i FN fået besked på at sabotere de bestræbelser, som udfoldes for at skabe en løsning på dette. Til et forslag, som var stillet af Algeriet, og som blev vedtaget med 72 alliancefri stemmer, undlod Danmark at stemme, så vidt jeg kan se, mens 8 vestlige lande stemte for Algeriets tekst. Det var bl.a. Sverige, Finland, Norge, Grækenland og Spanien. Det er mig ufatteligt, at udenrigsministeren af hensyn til USA har anbragt Danmark i den situation, at man ikke har kunnet følge lande som Sverige, Finland og Norge i de

[Albrechtsen]

bestræbelser, som gøres i FN på at finde en løsning. Det kan jeg i og for sig godt forstå at udenrigsministeren ikke havde nogen lyst til nærmere at redegøre for, da han var heroppe og skulle forsøge sig med, at der her var tale om en genfremsættelse, som man derfor ikke behøvede at kommentere.

Jeg har jo også bemærket, at udenrigsministeren har nære kontakter til regimet i Marokko. Ifølge Berlingske Tidende har han under et besøg i Marokko for nylig, som er refereret i Berlingske Tidende den 27. november, meddelt, at man fra dansk side er indstillet på at søge at bedre EF-tilbudene til Marokko. Ministeren har altså været i Marokko. Hvad ministeren har gjort for at få løst Vestsaharaproblemet, da han var i Marokko, får stå hen i det uvisse. Det er sandsynligvis overordentlig begrænset. Men ministeren har altså rundhåndet lovet Marokko øget støtte, endog, så vidt man kan se, på hele EFs vegne.

Jeg synes simpelt hen, at den politik, man her fører, går ud på at hygge amerikanske interesser i området, sådan som Fremskridtspartiet ganske korrekt var inde på. Det har i høj grad noget med nogle råstoffer at gøre, og så saboterer man altså bestræbelserne i FN. Man rejser ned til Marokko og giver løfter om det ene og det andet i forbindelse med EF, og så møder man op her i Folketinget, når der fremsættes et seriøst forslag, og nægter under de mest tynde og forkerte påskud at gå ind i en debat.

Jeg synes, regeringen skulle gå hjem og foretage en fornyet læsning af dette forslag og så vende tilbage med konkrete udspil til, hvad der skal gøres i denne her sag.

Og så går jeg ud fra efter de bemærkninger, der er faldet, at i hvert fald et flertal i udvalget vil sikre, at Danmark på den ene eller den anden måde kommer på linje med Norge og Sverige i en sag af denne karakter.

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Hr. Riishøj har jo ret, når han siger, at det er to dybt alvorlige konflikter, der her trækkes frem til diskussion. De er så alvorlige, at vi ikke kan være bekendt at diskutere dem på baggrund af en frihåndstegning fra hr. Albrechtsens studerekammer, og det er derfor, jeg ikke har villet gå ind i debatten.

Hr. Riishøj spurgte, hvorfor vi undlader at stemme i FN til de algeriske resolutionsforslag om Vestsaharakonflikten. Baggrunden er den, at Vestsaharakonflikten er et spørgsmål om afkolonisering, et spørgsmål om en befolknings selvbestemmelsesret, men samtidig er det en regionalkonflikt mellem Marokko og Algeriet, og vi har fundet det rigtigt at opretholde en streng neutralitet, da vi har fundet, sammen med mange andre, at de resolutionsforslag, Algeriet har lagt frem, ikke er af en sådan karakter, at de fremmer en regional løsning på problemet.

Hr. Hans Hækkerup peger på, at befolkningen jo ikke har haft mulighed for at udøve sin selvbestemmelsesret, og det er jeg ganske enig i. Det er vigtigt at sikre, at befolkningen får mulighed for at udøve denne selvbestemmelsesret, og da skal jeg minde om, at FNs generalforsamling ved flere lejligheder, bl.a. i kolonideklarationen, har fastslået, at udøvelsen af en befolknings ret til selvbestemmelse kan antage forskellige former, nemlig dels uafhængighed, dels fri associering med en eksisterende stat eller integration i en eksisterende stat. Der er de tre muligheder at vælge imellem. Vi anser det for væsentligt, at der bliver afholdt en folkeafstemning i Vestsahara, og at det kommer til at ske under FNs kontrol. Og jeg synes, det er glædeligt, at Marokko, som hidtil har afvist en sådan løsning, nu klart går ind for den og har lovet støtte til FNs generalsekretærs arbejde for at få etableret en sådan folkeafstemning, og det støtter vi selvsagt fra dansk side.

Lad mig endelig sige til de ordførere, der har været inde på behovet for en humanitær bistand i de to områder, at det er regeringen helt enig i, og vi yder allerede humanitær bistand i begge tilfælde. I tilfældet Vestsahara drejer det sig især om bistand til det flygtningearbejde, der foregår, og det siger sig selv, at det er en bistand, vi agter at fortsætte.

Albrechtsen (VS):

Jeg kan forstå, at ministeren ukritisk har slubret i sig, alt hvad han har fået at vide af den marokkanske regering. Nu mener ministeren, at marokkanerne seriøst skulle gå ind for forslaget om folkeafstemning. Det er jo noget, som også andre lande har undersøgt,

[Albrechtsen]

bl.a. de 92 lande, som stemte for Algeriets resolutionsforslag, og som ikke tog Marokkos udspil for gode varer. Det er bl.a. lande som Sverige, Finland, Norge og Grækenland – og i øvrigt også Spanien, som historisk set har været medansvarlig for det hele, men som nu har erkendt sit ansvar. Den tidligere kolonimagt er klar over, hvad der foregår, og stemte naturligvis sammen med Algeriet. Hvorfor tager man så ikke dette såkaldte forslag om folkeafstemning, som Marokko har stillet? Ja, det gør man ikke af den simple grund, at Marokko har beregnet, at der næsten ingen mennesker er til at deltage i den folkeafstemning. Jeg tror, de mener, der er 75.000 tilbage i området, og lidt sandhed er der jo i, at de snart har fået fordrevet dem alle sammen fra området, så der bliver vel stort set ikke mange tilbage at holde afstemning for, hvis det var sådan, at det skulle foregå på de betingelser, som Marokko stiller, nemlig at deres militære tilstedeværelse skal opretholdes, indtil folkeafstemningen har fundet sted. Det er jo mange hundrede tusinde mennesker, som det her drejer sig om, men dem har Marokko ikke tænkt sig skulle deltage i folkeafstemningen. De kunne så eventuelt vende tilbage, hvis det utænkelige skulle ske, at en af Marokko foranstaltet og iscenesat skueforestilling skulle ende med det helt utænkelige resultat, at der blev tale om selvstændighed.

Det, man derfor har krævet fra Polisarios side, og som alle disse lande har støttet, er, at der skal føres direkte forhandlinger, og at en løsning og eventuelt en folkeafstemning, hvis man vil have det, skal finde sted efter en marokkansk administrativ og militær tilbagevækning fra Vestsahara. Det ville jo være det glade vanvid at overlade til Marokko, som har fordrevet disse mennesker fra deres land, at foranstalte en folkeafstemning i det område. Jeg er simpelt hen ude af stand til at fatte, at ministeren kan få sig selv til at komme op på denne talerstol – for man burde dog overveje en lille smule, hvad man vil sige, før man kommer herop – og tale om det marokkanske forslag til en folkeafstemning.

Jeg ved ikke, om ministeren ville se lige så positivt på det, hvis f.eks. styret i Kabul kom og foreslog en folkeafstemning i Afghanistan. Jeg tror, man ville kunne tage et sådant forslag lige så højtideligt eller lige så lidt højtideligt som det, Marokko er kommet med her.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagenes overgang til anden (sidste) behandling
vedtoges uden afstemning.

Fjerde næstformand (Ole Vig Jensen):

Jeg foreslår, at forslagene til folketingsbeslutning henvises til udenrigsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 17:

Forslag til folketingsbeslutning om indgåelse af en kulturaftale med Cuba.

Af Riishøj (SF) og Albrechtsen (VS) m.fl.
(Fremsat 17/10 86).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Allerede i sidste samling havde Folketinget lejlighed til at behandle et forslag om indgåelse af en kulturaftale med Cuba, og hvad jeg sagde ved den lejlighed, står selvfølgelig stadig ved magt.

Regeringen mener fortsat ikke, at der er anledning til at indgå en kulturaftale med Cuba. Det er ikke, fordi vi mener, at et kulturelt samarbejde med Cuba er uinteressant, bestemt ikke, vi vil tværtimod gerne, så vidt vi magter det, udbygge vore kulturelle kontakter med Cuba, men de økonomiske rammer tillader nu engang ikke, at vi udvider det formaliserede kultursamarbejde.

Det fremgik jo af debatten her i foråret og den senere behandling af spørgsmålet i udenrigsudvalget, at mange medlemmer i Folketinget gerne ser drøftelsen af forslaget om indgåelse af en kulturaftale med Cuba indpasset i en generel ramme, som omfatter hele vores politik med hensyn til indgåelse af kulturaftaler med andre lande, og jeg vil derfor koncentrere mig om denne vinkel i dag.